

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ
ІНЖЕНЕРНО-ТЕХНОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

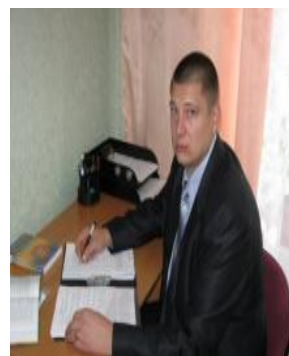

КАФЕДРА
БЕЗПЕКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
БЕЗПЕКА ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ТА
ОСНОВИ ОХОРОНИ ПРАЦІ

Освітньо-професійна програма Захист і карантин рослин
спеціальності 202 Захист і карантин рослин
галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство
освітній ступінь Бакалавр

Розробник: **Володимир Дудник**, доцент
кафедри безпеки життєдіяльності, к.т.н.,
доцент

Гарант: **Віктор Писаренко**, завідувач
кафедри захист рослин, доктор
сільськогосподарських наук, професор

Полтава
2020 р.

Назва навчальної дисципліни	Безпека життєдіяльності та основи охорони праці Обов'язкова дисципліна професійної підготовки
Назва структурного підрозділу	Кафедра безпеки життєдіяльності
Контактні дані розробника, який залучений до викладання	Викладач: Володимир Дудник , – к.т.н., доцент Контакти: ауд. 380А, навчальний корпус № 3 E-mail: volodymyr.dudnyk@pdaa.edu.ua Сторінка викладача: https://www.pdaa.edu.ua/people/dudnyk-volodymyr-vasylovych
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	202 Захист і карантин рослин
Попередні умови для вивчення навчальної дисципліни	Базові знання з безпеки життєдіяльності та охорони праці За відповідним рівнем, дисципліни, що передують з загальнообов'язкового циклу

Опис дисципліни

Навчальна дисципліна «Безпека життєдіяльності та основи охорони праці» дозволяє формувати знання та вміння студентів про загальні закономірності виникнення і розвитку небезпек, надзвичайних ситуацій, їх властивості, можливий вплив на життя і здоров'я людини та сформувати необхідні в майбутній практичній діяльності спеціаліста уміння і навички для їх запобігання і ліквідації, захисту людей та навколишнього середовища.

Заплановані результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: набуття здобувачем вищої освіти компетенцій, знань, умінь і навичок для здійснення професійної діяльності за спеціальністю з урахуванням ризику виникнення техногенних аварій й природних небезпек, які можуть спричинити надзвичайні ситуації та привести до несприятливих наслідків на об'єктах господарювання, формування у здобувачів вищої освіти відповідальності за особисту та колективну безпеку; а також формування у майбутніх фахівців умінь та компетенцій для забезпечення ефективного управління охороною праці та поліпшення умов праці з урахуванням досягнень науково-технічного прогресу та міжнародного досвіду, а також в усвідомленні нерозривної єдності успішної професійної діяльності з обов'язковим дотриманням усіх вимог безпеки праці у конкретній галузі.

Основні завдання навчальної дисципліни: опанування знаннями, вміннями та навичками вирішувати професійні завдання з обов'язковим урахуванням галузевих вимог щодо забезпечення безпеки персоналу та захисту населення в небезпечних та надзвичайних ситуаціях і формування мотивації щодо посилення особистої відповідальності за забезпечення гарантованого рівня безпеки функціонування об'єктів галузі, матеріальних та культурних цінностей в межах науково-обґрунтованих критеріїв прийнятної ризику; набуття здобувачами вищої освіти знань, умінь і компетенцій ефективно вирішувати завдання професійної діяльності з обов'язковим урахуванням вимог охорони праці та гарантуванням збереження життя, здоров'я та працездатності працівників у різних сферах професійної діяльності.

Компетентності

Загальні

ЗК 3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК 12. Навички здійснення безпечної діяльності.

Фахові

Програмні результати навчання

ПРН 12. Дотримуватися вимог охорони праці.

Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Таксономія небезпек. Ризик як оцінка небезпек.

Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти господарювання.

Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.

Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їх види та характеристики. Соціальні та психологічні чинники ризику. Основи здорового способу життя. Поведінкові реакції населення у НС.

Тема 5. Застосування ризик-орієнтовного підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.

Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та адміністративно-територіальних об'єктів (АТО) у НС.

Тема 7. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.

охорони праці.

Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.

Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань.

Тема 10. Основи фізіології та гігієни праці.

Тема 10.1. Повітря робочої зони.

Тема 10.2. Освітлення виробничих приміщень.

Тема 10.3. Вібрація. Шум, ультразвук і інфразвук.

Тема 10.4. Електромагнітні поля, випромінювання радіочастотного та оптичного діапазону. Іонізуюче випромінювання

Тема 11. Основи виробничої безпеки.

11.1. Загальні вимоги безпеки

11.2. Електробезпека.

Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.

Трудомісткість

Загальна кількість годин – 90 год.

Кількість кредитів – 3.

Вид підсумкового контролю – екзамен.

Структура курсу

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин			
	усього	у тому числі		
		лекції	практ. з.	сам. р.
Тема 1. Категорійно-понятійний апарат з безпеки життєдіяльності. Таксономія небезпек. Ризик, як кількісна оцінка небезпек.	6	2	-	4
Тема 2. Природні загрози, характер їхніх проявів та дії на людей, тварин, рослин, об'єкти економіки.	8	-	2	6
Тема 3. Техногенні небезпеки та їхні наслідки.	6	-	2	4
Тема 4. Соціально-політичні небезпеки, їхні види та особливості. Соціальні та психологічні чинники ризику. Основи здорового способу життя. Поведінкові реакції населення у НС.	8	-	2	6
Тема 5. Застосування ризик-орієнтованого підходу для побудови імовірнісних структурно-логічних моделей виникнення та розвитку НС.	6	2	-	4
Тема 6. Менеджмент безпеки, правове забезпечення та організаційно-функціональна структура захисту населення та АТО у НС.	6	2	-	4
Тема 7. Загальні питання охорони праці. Правові та організаційні основи охорони праці. Державне управління охороною праці, державний нагляд і громадський контроль за охороною праці.	6	2	2	2
Тема 8. Організація охорони праці на підприємстві. Навчання з питань охорони праці.	6	-	2	4
Тема 9. Профілактика травматизму та професійних захворювань.	4	2	-	2
Тема 10. Основи фізіології та гігієни праці.	4	2	-	2
Тема 10.1. Повітря робочої зони	4	-	2	2
Тема 10.2. Освітлення виробничих приміщень	4	-	2	2
Тема 10.3. Вібрація. Шум, ультразвук та інфразвук	4	-	-	4
Тема 10.4. Електромагнітні поля, випромінювання радіочастотного та оптичного діапазону. Іонізуюче випромінювання.	4	-	-	4
Тема 11. Основи виробничої безпеки:				
Тема 11.1. Загальні вимоги	4	-	-	4
Тема 11.2. Електробезпека	4	2	-	2
Тема 12. Основи пожежної профілактики на виробничих об'єктах.	6	2	-	4
Усього годин	90	16	14	60

Політика оцінювання

Академічна доброчесність. Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності та Кодексу про етику викладача та здобувача вищої освіти Полтавської державної аграрної академії. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає: самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і

можливостей); посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей; дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права; надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

Дедлайни та перескладання. Практичні завдання, завдання зі самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (20 %). Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин з дозволу деканату.

Система оцінювання.

Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
ПРН 12. Дотримуватися вимог охорони праці.	<p><i>словесні методи:</i> лекція, бесіда;</p> <p><i>наочні методи:</i> демонстрування, ілюстрування;</p> <p><i>практичні методи:</i> робота з навчально-методичною літературою: <i>конспектування</i></p> <p><i>методи самостійної роботи вдома:</i> завдання самостійної роботи;</p> <p><i>методи формування пізнавальних інтересів:</i> метод використання життєвого досвіду; навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації;</p> <p><i>методи стимулювання і мотивації обов'язку й відповідальності до навчання:</i> роз'яснення мети вивчення предмета; оперативний контроль;</p> <p><i>методи контролю: тестовий контроль</i> - складання та розв'язування тестів;</p> <p><i>комп'ютерні і мультимедійні методи:</i> використання мультимедійних презентацій; дистанційне навчання</p>	<p>- розв'язування тестів;</p> <p>- виконання завдань самостійної роботи;</p> <p>- ведення конспекту теоретичного матеріалу з дисципліни;</p> <p>- іспит</p>

Критерії успішного опанування програмних результатів навчання

Програмні результати навчання	Відсоток у підсумковій оцінці з навчальної дисципліни, %	Максимальна кількість балів	Мінімальний пороговий рівень оцінок, балів
ПРН 12. Дотримуватися вимог охорони праці.	100	100	60
Разом	100	100	60

Шкала оцінювання: ЄКТС та національна

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС
90 – 100	A
82 – 89	B
74 – 81	C
64 – 73	D
60 – 63	E
35 – 59	FX
0 – 34	F

Література та джерела інформації

Основні

1. Дикань С.А., Іваницька І.О. Безпека людини. Університетський курс [Текст] = Human Secursty: підручник. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2019. 279 с.: іл. табл.
2. Левченко О.Г., Полукаров О.І., Зацарний В.В., Полукаров Ю.О., Землянська О.В. Охорона праці та цивільний захист: підручник. За ред. Левченко О.Г. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. - 472с.
3. Бедрій Я.І., Нечай В.Я. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Львів: Магнолія 2006, 2017. – 499 с.
4. Атаманчук П.С., Мендерецький, Панчук О.П., Чорна О.Г. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 276 с.
5. Дикань С.А., Зима О.Є. Безпека в галузі та надзвичайних ситуаціях. Університетський курс [Текст]: підручник. Полтава: ТОВ «АСМІ», 2015. 273 с.: іл. табл.
6. Безпека життєдіяльності: підручник. За ред Коцана І.Я.. Харків: Фоліо, 2014. – 462 с.
7. Мягченко О.П. Безпека Життєдіяльності людини та суспільства: навч. посіб. Київ : Центр учбової літератури, 2010. – 384 с.
8. Березуцький В.В., Васьковець Л.А., Вершиніна Н.П. та ін Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Харків : Факт, 2005. - 348 с.
9. Піскунова Л.Е., Прилипко В.А., Зубок Т.О. Безпека життєдіяльності: підручник. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2013. - 456 с.
10. Яремко З.М. Безпека життєдіяльності: навч. посіб. Львів : Видав, центр ЛНУ ім. Ів. Франка, 2005. - 301 с.
11. Березуцький В.В. Основи охорони праці: навч. посіб. Харків: Факт, 2005. 480 с.
12. Гогіташвілі Г.Г., Карчевські Є.Т., Лапін В.М. Управління охороною праці та ризиком за міжнародними стандартами/ Київ: Знання, 2007. 367 с.
13. Жидецький В.Ц. Основи охорони праці: навч. посіб. Львів: Укр. академія друкарства, 2006. 324 с.
14. Москальова В.М. Основи охорони праці: підручник. Київ: Професіонал, 2005. 672 с.
15. Федоров М.І. Охорона праці в галузі: навч. посіб. Полтава: ПДАА, 2012. 136 с.
16. Федоров М.І., Лапенко Т. Г., Дрожчна О.У. Охорона праці в галузі (збірник схем, термінів...): навч. посіб./ Полтава: ПДАА, 2005. 118 с.

Допоміжні

1. Конституція України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Кодекс цивільного захисту України від 02.10.2012 № 5403-VI.
3. Про внесення змін до Закону України «Про охорону праці»: закон України від 21.11.2002р. № 229-IV. URL: <http://portal.rada.gov.ua>.
4. Закон України Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування
5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua>
6. Положення про службу охорони праці: типові положення від 15.11.2004р. № 255. URL: <http://www.dnopr.kiev.ua>.
7. Про затвердження Загальнодержавної соціальної програми поліпшення стану безпеки, гігієни праці та виробничого середовища на 2014-2018 роки: Закон України № 178-VII від 4.04.2013 р.
URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/178-18>.
8. Про затвердження Правил пожежної безпеки в Україні: Наказ Міністерства внутрішніх справ України № 1417 від 30.12.2014р. Із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства внутрішніх справ [№ 657 від 31.07.2017](#).
9. Порядок утворення, завдання та функції формувань цивільного захисту: постанова КМУ від 09.10.2013 № 787.
10. Положення про штаб з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та Види оперативно-технічної і звітної документації штабу з ліквідації наслідків надзвичайної ситуації: наказ

МВС України від 26.12.2014 № 1406, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 16.01.2015 за № 47/26492.

11. Програма загальної підготовки працівників підприємств, установ та організацій до дій у надзвичайних ситуаціях: наказ ДСНС України від 06.06.2014 № 310 (у редакції наказу ДСНС України від -8.08.2014 № 458).

12. Положення про організацію оповіщення про загрозу виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій та зв'язку у сфері цивільного захисту, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 27 вересня 2017 року № 733.

13. Порядок забезпечення населення і працівників формувань та спеціальних служб цивільного захисту засобами індивідуального захисту, приладами радіаційної та хімічної розвідки, дозиметричного і хімічного контролю. Затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 19 серпня 2002 року № 1200.

14. Типове положення про навчання з питань охорони праці: типове положення від 26.01.2005р. № 15. URL: <http://www.dnopr.kiev.ua>.

15. Кодекс законів про працю: закон України з змінами від 17.05.2012р. № 4711-VI.

URL: <http://portal.rada.gov.ua>.

16. Порядок проведення розслідування та ведення обліку нещасних випадків, професійних захворювань і аварій на виробництві: Постанова Кабінету Міністрів України, № 1232 від 30.11.2011 р. URL: <http://www.dnopr.kiev.ua>.

17. Порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру: постанова КМУ від 30.10.2013 № 841.

18. Типове положення про регіональну та місцеву комісію з питань техногенно-екологічної безпеки і надзвичайних ситуацій: постанова КМУ від 12.10.2010 № 927.

19. Костенко О.М., Опара Н.М., Дрожчана О.У. Методологія аналізу передтравматичних, травматичних ситуацій та виробничого травматизму в агроінженерії. *Вісник ПДАА*. 2020. № 3. С. 287-294.

URL: <https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/visnyk/2020/03/33.pdf>

20. Опара Н.М. Аналіз стану охорони праці в Україні за 2019 рік. *Інноваційні та передові підходи при вирішенні актуальних задач сільськогосподарського виробництва і переробки: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції* (м. Полтава, 25-27 листопада 2020 р.). Полтава: Полтавський державний аграрний університет, 2020. С. 90-96.

URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9456>

21. Опара Н.М., Сіромаха М.В. Медогляд на підприємстві основа безпеки працюючих. *Інноваційні аспекти системи безпеки праці, захисту інтелектуальної власності: матеріали V Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції*. (м. Полтава, 26-27 березня 2020 р.). Полтава: ПДАА, 20. С. 37-40.

URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/8408>

22. Опара Н.М., Біловод І.В. Здобувачам вищої світи – досконалі знання з безпеки життєдіяльності. *Проблеми та перспективи розвитку сільськогосподарського машинобудування: матеріали III Всеукраїнської інтернет-конференції*. (м. Полтава, 26-27 листопада 2020 р.). Полтава: Полтавська державна аграрна академія, 2020. С. 40-42.

URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/handle/123456789/9458>

23. Підписка: Всеукраїнський науково-популярний журнал «Безпека життєдіяльності». Київ: ТОВ «Основа». 2020.

24. Підписка: Науково- виробничий журнал «Охорона праці». Київ: ТОВ «Редакція журналу «Охорона праці». 2020.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Державна служба України з питань праці.

URL: <http://dsp.gov.ua/>

2. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України.

URL: <https://mon.gov.ua/ua>

3. Офіційний сайт Державна служба України з надзвичайних ситуацій.
URL: <https://www.dsns.gov.ua/>.
4. Офіційний сайт Фонду соціального страхування України.
URL: <http://www.fssu.gov.ua/>
5. Офіційний портал Верховної Ради України.
URL: <https://rada.gov.ua/>
6. Правова інформаційно-пошукова система «Нормативні акти України»
URL: <https://allref.com.ua/>
7. Офіційне інтернет-представництво Президента України
URL: <https://www.president.gov.ua/>.